

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ
24 Mayıs 2021

1. Yönetmeliğin mevcut 4. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendinde şantiye şefi, “konusuna ve niteliğine göre yapım işlerini yapı müteahhidi adına yöneterek uygulayan, mühendis, mimar veya bunlara ilişkin teknik öğretmen veya tekniker diplomasına sahip teknik personeli ifade eder” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım, “Konusuna ve niteliğine göre yapım işlerini yapı müteahhidi adına yöneterek uygulayan, mühendis ve mimarı ifade eder” şeklinde değiştirilmelidir.
2. Yönetmeliğin mevcut halinde yalnızca şantiye şefi tanımlaması yapılmaktadır. Bu yeterli değildir. Yönetmeliğe **şantiye şefi yardımcısı, fen elemanı ve şantiye sorumlusu** tanımlarının da eklenmesi gerekmektedir. Buna göre yönetmeliğin 4. Maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde yer alan “Toplu yapı: 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 66. ve 68. maddelerinde tanımlanan yapıyı, ifade eder” tanımı (h) bendi olarak aynen kalmalı, (f) bendi ise “Şantiye Şefi Yardımcısı: Konusuna ve niteliğine göre şantiye şefinin yardımcısı olarak yapım işlerini yöneterek uygulayan, mühendis ve mimarı,” şeklinde oluşturulmalı, fıkraya aşağıdaki (g) ve (i) bentleri eklenmelidir:
  - i. (g) **Fen Elemanı:** Konusuna ve niteliğine göre yapım işlerinin yürütülmesinde belli yapı sınıfları ile belirli inşaat alanlarında sahada görev alan teknik öğretmen ve tekniker diplomasına sahip teknik personeli,
  - ii. **Şantiye Sorumlusu:** Büyükşehirler için plansız alanlarda, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı inşaat alanı 500 m²’yi geçmeyen yapılarda ve planlı alanlarda, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı inşaat alanı 200 m²’yi geçmeyen yapılarda, diğer şehirlerde mücavir alan dışında, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı inşaat alanı 500 m²’yi geçmeyen yapılarda ve mücavir alan içinde, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı inşaat alanı 200 m²’yi geçmeyen yapılarda meslek alanlarına uygun olarak şantiye sorumluluğunu üstlenen Fen Elemanını ifade eder.
3. Mevcut yönetmeliğin ikinci bölümü “Şantiye Şefliği ve İdarenin Görevleri” başlığını taşımaktadır. Bu bölümün adı “**Şantiye Şefinin, Şantiye Şefi Yardımcısının, Fen Elemanın ve İdarenin Görevleri**” olarak değiştirilmelidir. Bu bölümde yer alan, uygulanacak ilke ve kuralları belirleyen 5. Maddenin 1. fıkrasında, “Yapı ruhsatına tâbi bütün yapıların şantiye şefliğinin, yapı müteahhidi ile şantiye şefi arasında düzenlenen ve asgari olarak işin adı, süresi ve ücreti ile işyeri adresini ve tarafların tebligata elverişli elektronik adreslerini içeren bir iş sözleşmesine göre yürütülmesi esastır” denilmektedir. Uygulanacak ilke ve kurallar için, “şantiye şefi” ifadesi geçen yerlere “şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı” ibareleri eklenmeli ayrıca, “Sosyal Güvenlik kanununa tabi olarak” ifadesi eklenerek, “Yapı ruhsatına tâbi bütün yapıların şantiye şefliğinin, şantiye şefi yardımcılığının ve şantiye sorumluluğunun yapı müteahhidi ile şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı arasında düzenlenen ve asgari olarak işin adı, süresi ve ücreti ile işyeri adresini ve tarafların tebligata elverişli elektronik adreslerini içeren bir iş sözleşmesine ve Sosyal Güvenlik kanununa tabi olarak yürütülmesi esastır” şeklinde değiştirilmelidir.

4. 5. maddenin 2. fıkrasının mevcut hali, “Şantiye şefliği şartlarını haiz olması halinde yapı müteahhidi şantiye şefliğini üstlenebilir. Bu durumda ayrıca şantiye şefi bulundurma şartı aranmaz” şeklindedir. Bu fıkra, **“Şantiye Şefliği, şantiye şefi yardımcılığı ve şantiye sorumluluğu şartlarını haiz olması halinde yapı müteahhidi bu yönetmeliği altıncı, yedinci ve dokuzuncu maddelerinde tanımlanan hükümleri sağlaması koşuluyla şantiye şefliğini, şantiye şefi yardımcılığı veya şantiye sorumluluğunu üstlenebilir. Bu durumda ayrıca şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı veya şantiye sorumlusu bulundurma şartı aranmaz”** olarak değiştirilmelidir.
5. Şantiye Şefliği olan 6. maddenin başlığı **“Şantiye Şefliği, Şantiye Şefi Yardımcılığı, Şantiye Sorumluluğu”** olarak değiştirilmelidir.
6. 6. maddenin 2. fıkrasının başlığı da “Şantiye Şefinin” iken **“Şantiye Şefinin ve Şantiye Şefi Yardımcısının”** olarak değiştirilmelidir.
7. 6. maddenin 2. fıkrasının (c) bendinin mevcut hali “(a) ve (b) bentlerinde belirtilen mesleklere ilişkin inşaat, makine, elektrik, yapı denetim teknikeri veya bunlara ilişkin teknik öğretmen, olması şarttır” şeklindeyken, **“Fen Elemanının; (a) ve (b) bentlerinde belirtilen mesleklere ilişkin inşaat, makine, elektrik, yapı denetim teknikeri veya bunlara ilişkin teknik öğretmen olması şarttır”** olarak değiştirilmelidir.
8. 6. maddenin 2. fıkrasına (d) ve (e) bentlerinin eklenmesi gerekmektedir:
  - i. (d) Şantiye Şefliği ve şantiye şefi yardımcılığı görevinin üstlenilebilmesi için TMMOB’ye bağlı meslek odalarından şantiye şefi ve şantiye şefi yardımcısının ilgili meslek odasından SİM veya SMM alması zorunludur.
  - ii. (e) Şantiye sorumluluğu görevinin üstlenecek fen elemanlarının TMMOB’ye bağlı ilgili meslek odasından şantiye sorumlusu temel eğitimi alması zorunludur.
9. Yine 6. maddede yer alan 3. fıkranın mevcut hali, “Şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusu, niteliği, büyüklüğü ile özel ihtisas gerektirip gerektirmediği ve ilgili imalatların oranı dikkate alınır” şeklindeyken, **“Şantiye Şefliğinin, şantiye şefi yardımcılığının ve şantiye sorumluluğunun üstlenilmesinde...”** olarak değiştirilmelidir.
10. Yönetmeliğin 7. maddesinin “Şantiye şeflerinin çalışma usulü” olan başlığı **“Şantiye şeflerinin, şantiye şefi yardımcılarının, fen elemanlarının çalışma usulü”** olarak değiştirilmelidir. Yine bu madde de şantiye şefi olarak yer alan kısımlar “şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı, fen elemanı” olarak genişletilmelidir.
11. 7. maddenin 3. fıkrasında “Şantiye şefi aynı anda en fazla beş ayrı yapım işinin şantiye şefliğini üstlenebilir” denilmektedir. **Bu sayı “üç” olarak sınırlanmalı ve aşağıdaki (a) ve (b) bentleri eklenmelidir:**
  - i. (a) Şantiye şefi, yapı inşaat alanı 1000 metrekareyi geçen yapılarda, bir yapım işinin şantiye şefliğini, tam zamanlı olarak, üstlenir.
  - ii. b) Birden fazla yapım işinin şantiye şefliğinin üstlenildiği durumlarda, toplam yapı inşaat alanı 1000 metrekareyi geçemez.

12. Aynı maddenin 4. fıkrasında: “Mimar veya mühendis unvanlı şantiye şeflerinin aynı anda üstleneceği farklı yapım işlerinin tamamının yapı inşaat alanı toplamı 30.000 m²'yi geçemez. Ancak yapım işinin tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde olması halinde yapı inşaat alanı sınırı uygulanmaz. Şantiye şefi tarafından böyle bir yapım işinde görev üstlenilmesi durumunda aynı anda başka bir yapım işinin şantiye şefliği üstlenilemez” denilmektedir. Bu maddenin de,
- i. **“Tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde inşaat alanı 10.000 metrekareyi geçen yapılarda;**
  - ii. **Şantiye şefinin en az 3 yıldan beri ilgili meslek odasına üye olması zorunludur.**
  - iii. **Şantiye şefinin yanı sıra en az bir şantiye şefi yardımcısı bulundurulması zorunludur”** olarak değiştirilmelidir.
13. 7. maddenin 5. fıkrasında ise mevcut halinde şantiye şeflerinin aynı anda üstelenebilecekleri işlerin sayı ve alan sınırları hesaplanırken, yapı kullanma izin belgesi düzenlenmemiş olanların hesaba dâhil edileceği belirtilmiştir. Bu fıkranın değiştirilerek;
- (i) **“Tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde inşaat alanı 20.000 m²'yi geçen yapılarda;**
  - (ii) **Şantiye şefinin en az 5 yıldan beri ilgili meslek odasına üye olması zorunludur.**
  - (iii) **En az bir İnşaat Mühendisi veya Mimar, bir Elektrik Mühendisi ve bir Makine Mühendisi şantiye şefi yardımcısı bulundurulması zorunludur”** şeklinde düzenlenmelidir.
14. 7. maddenin 8. fıkrasının mevcut hali şöyledir; “Palplanş, kazık, zemin ankraji, deprem yalıtımı ve benzeri temel sistemleri ve iksa yapıları ile kazı işlerinde, jet-grout, zemin sıkıştırma ve benzeri zemin iyileştirme işlerinde, yıkım işlerinde, kayadan oyma depo işlerinde, ayaklı su depoları işlerinde, deprem yalıtımlı bina işlerinde, ardgermeli-öngermeli yapı elemanı içeren bina işlerinde münhasıran inşaat mühendisi unvanlı şantiye şefi bulundurulması zorunludur.”
- i. Bu fıkranın değiştirilerek **“Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinde tanımlanan yüksek binalar, istinat duvarı, palplanş, kazık, zemin ankraji, deprem yalıtımı ve benzeri temel sistemleri ve iksa yapıları ile kazı işlerinde, jet-grout, zemin sıkıştırma ve benzeri zemin iyileştirme işlerinde, yıkım işlerinde, kayadan oyma depo işlerinde, ayaklı su depoları işlerinde, güçlendirme işlerinde, deprem yalıtımlı bina işlerinde, ardgermeli-öngermeli yapı elemanı içeren bina işlerinde münhasıran inşaat mühendisi unvanlı, en az beş yıllık oda kayıt belgesine sahip şantiye şefi bulundurulması zorunludur.”** düzenlenmesi gerekmektedir
15. 7. maddenin 9. fıkrasının mevcut halinde, “Yedinci ve sekizinci fıkralardaki yapılar hariç olmak üzere, Bakanlıkça belirlenen mimarlık ve mühendislik hizmetlerine esas yapı sınıflarından birinci, ikinci ve üçüncü sınıf yapılardan, bodrumları ile birlikte toplam beş katı ve yapı inşaat alanı 2.000 m²'yi geçmeyenlerde teknik öğretmenler, 1.500 m²'yi geçmeyenlerde ise teknikerler meslek alanlarına uygun olarak şantiye şefliğini üstlenebilir” denilmektedir.
- (i) Bu fıkra için yapılması gereken değişiklik: **“Büyükşehirler için plansız alanlarda, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen yapılarda ve planlı alanlarda, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı**

inşaat alanı 200 metrekareyi geçmeyen yapılarda, diğer şehirlerde mücavir alan dışında, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen yapılarda ve mücavir alan içinde, tek parselde bir bodrum katı dışında en çok iki katlı ve bodrum katı dahil toplam yapı inşaat alanı 200 metrekareyi geçmeyen yapılarda meslek alanlarına uygun olarak şantiye sorumluluğunu üstlenen fen elemanları meslek alanlarına uygun olarak şantiye sorumluluğunu üstlenebilir” şeklinde olmalıdır.

16. 7. maddeye 10. Fıkra eklenerek **“Şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı yapı kullanma izin belgesi düzenlenmeden yeni bir yapıda görev alamaz”** hususu dâhil edilmelidir.
17. Mevcut yönetmeliğin 8. Maddesinin **“Şantiye şefinin görev ve sorumlulukları”** olan başlığı **“Şantiye Şefi, Şantiye Şefi Yardımcısı ve Fen Elemanının görev ve sorumlulukları”** olarak değiştirilmelidir.
18. 8. Maddenin 1. fıkrasında: **“Şantiye şefi, yapı müteahhidi adına, yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri almak, uygulamak ve uygulatmakla sorumludur”** denilmekte iken bu fıkra, **“Şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı yapı müteahhidi adına, yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri almak, uygulamak ve uygulatmakla müteselsilen sorumludur.”** olarak değiştirilmelidir.
19. 8. Maddenin 2. ve 3. fıkralarında da **şantiye şefi ifadesine şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı** ifadeleri eklenmelidir.
20. 8. Maddenin 4. fıkrasının mevcut hali; **“Şantiye şefi görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemin alınması yetkisine sahiptir. Bu yetkinin yapı müteahhidi tarafından kullanılmaması halinde şantiye şefi sorumlu tutulamaz”** iken bu fıkra da, **“Şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliği uzmanı tarafından önerilen her türlü önlemin alınması yetkisine sahiptir. Alınması gereken tedbirleri e-Şantiye Şefi sistemine girer. Bu yetkinin yapı müteahhidi tarafından kullanılmaması halinde şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı sorumlu tutulamaz”** olarak değiştirilmelidir.
21. 8. Maddenin 5. fıkrasında, **“Şantiye şefinin görevden ayrılmak istemesi halinde istifasını, aynı gün içerisinde ilgili idaresine yazılı olarak; yapı müteahhidine ise noter aracılığıyla veya müteahhidin tebligata elverişli elektronik adresine bildirmesi gerekir”** denilmekteyken bu fıkra, **“Şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanının görevden ayrılmak istemesi halinde istifasını, noter veya e-Şantiye Şefi sistemi üzerinden elektronik adresine bildirmesi gerekir”** olarak değiştirilmelidir.
22. 8. Maddenin 6. ve 7. fıkralarında da yine şantiye şefi ifadesine **şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı eklenmelidir.** 7. Fıkranın (b) bendinin **“Meydana gelen iş kazalarını 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda öngörüldüğü şekilde ilgili mercilere derhal bildirmek zorundadır”** şeklindeki mevcut haline taslakta **“e-Şantiye Şefi sistemi üzerinden”** ibaresi eklenmelidir.

23. Aynı değişiklik 8. fıkrada da yapılmalı ve **“Şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı inşaatta herhangi bir imalata başlamadan en az bir gün önce, yapılacak imalatı denetim sorumlularına e-Şantiye Şefi sistemi üzerinden haber vermek zorundadır”** denilmelidir.
24. İlgili idarenin görevlerini belirten 9. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan, “6. maddenin üçüncü fıkrasını dikkate alarak, şantiye şefinin aynı maddenin ikinci fıkrasında sayılanlardan uygun meslek grubunda olup olmadığını kontrol eder” ifadesi, **“6. maddenin üçüncü fıkrasını dikkate alarak, Şantiye Şefinin, Şantiye Şefi Yardımcısı ve Fen Elemanının aynı maddenin ikinci fıkrasında sayılan şartları sağlayıp sağlamadığını ve uygun meslek grubunda olup olmadığını kontrol eder”** olarak değiştirilmelidir.
25. (b) bendinde ise ilgili idarenin yapı müteahhidi ile yapılan iş sözleşmesini istemesi öngörülürken burada değişikliğe gidilmeli ve **“Yapı müteahhidi ile yapılan iş sözleşmesini ve yapı kullanım belgesi verilmeden önce şantiye şefinin hesabına yatırılan aylık ücretin ödendiğine dair makbuzları, SGK tescil ve hizmet dökümünü, SGK işe giriş bildirgesini ister. Sözleşmeye yazılan şantiye şefi ve şantiye şefi yardımcısı aylık ücreti TMMOB tarafından belirlenen mühendislik asgari ücretinden az olamaz”** denilmelidir.
26. Bahse konu fıkranın (c) bendinde “Mimar ve mühendis şantiye şeflerinden ilgili idaresince, yapı ruhsatı düzenleme aşamasında, süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarından kısıtlı olmadığına dair Ek-1’de yer alan Şantiye Şefleri Tarafından İlgili İdareye Verilecek Taahhütname Örneğini ister” denilmektedir. Bu bent, **“Şantiye şefinin ve şefi yardımcısının ilgili idaresince, yapı ruhsatı düzenleme aşamasında, süreli veya süresiz olarak meslekî faaliyet haklarından kısıtlı olmadığına dair ilgili meslek odasından oda sicil kayıt belgesini ister”** şeklinde değiştirilmelidir.
27. Aynı fıkranın (d) bendinde “Şantiye şefleri” ifadesine **“Şantiye şefleri ve şantiye şefi yardımcılarının”** ibaresi eklenmelidir.
28. Mevcut (g) ve (ğ) bentlerinde de “şantiye şefi” ifadesi yine **“şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı”** eklenerek değiştirilmelidir.
29. Bu maddeye ayrıca aşağıdaki 2. ve 3. yeni fıkraların eklenmesi gerekmektedir:
- i. **2. Yapı ruhsatı düzenlemeden önce ve yapım süresince şantiye şefi, şantiye şefi yardımcısı ve fen elemanı adına yapı müteahhidi tarafından yaptırılmış mesleki sorumluluk sigortasını ister.**
  - ii. **3. İşin niteliğine ve konusuna uygun şantiye şefliği belirlenmesi için ilgili yapı denetim kuruluşundan yazılı görüş ister.**
30. Yönetmeliğe “Geçici Madde 2” eklenerek: **“Bu yönetmeliğin altıncı maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendi bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.”** hususu belirtilmelidir.